

POZYSKIWANIE PRZEZ POLICJĘ ŚRODKÓW FINANSOWYCH Z FUNDUSZY POMOCOWYCH

na poprawę bezpieczeństwa w ruchu drogowym

Arkadiusz Czerwiński
Robert Skibiński
Dorota Gutowska

Sekcja Pozyskiwania Środków Pomocowych
Wydziału Zamówień Publicznych i Funduszy Pomocowych
Biura Finansów KGP

Policja pełni szczególną rolę wśród podmiotów zajmujących się bezpieczeństwem ruchu drogowego. Na nią to bowiem został nałożony ustawowy obowiązek: „Czuwania nad bezpieczeństwem i porządkiem ruchu na drogach, kierowania ruchem i jego kontrolowania” – art. 129 ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2017 r. poz. 128, z późn. zm.).

W 2015 r. aż 27 307 wypadków (co stanowiło 82,8% ogółu) zaistniało z winy kierujących pojazdami. W wyniku tych zdarzeń śmierć poniosło 2010 osób (68,4%), a 34 086 zostało rannych (85,7%). Piesi spowodowali 2619 wypadków (7,9% ogółu), w wyniku których śmierć poniosło 450 osób (15,3% ogółu zabitych), a obrażenia ciała odniosło 2238 osób (5,6% ogółu rannych). Należy podkreślić, że wypadki drogowe stanowią kategorię przestępstw pochłaniającą najwyższą liczbę osób zabitych, jednak powszechność ich powstawania czyni ten fakt niedostrzeganym wśród społeczeństwa polskiego.

Policja prowadzi zakrojone na wielką skalę przedsięwzięcia mające na celu poprawę warunków poruszania się po drogach oraz poprawę przestrzegania przepisów ruchu drogowego. Dotyczą one zarówno działań kontrolnych w głównych obszarach zagrożeń ruchu drogowego, jak i szeroko rozumianej profilaktyki oraz działalności legislacyjnej. Nadmierna prędkość stanowi przyczynę ok. 26% wypadków drogowych, w których ginie prawie 40% wszystkich zabitych, dlatego też prowadzenie stałego nadzoru nad ruchem drogowym i egzekwowanie przestrzegania przepisów ruchu drogowego – w tym określonych limitów prędkości – stanowi jedno z najbardziej strategicznych zadań Policji. Nie pozostawia wątpliwości fakt, że poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym może być realizowana przez Policję tylko w przypadku, gdy będzie ona dysponowała odpowiednimi narzędziami. Dlatego też, oprócz zakupów finansowanych z budżetu państwa, Komenda Główna Policji od lat aplikuje o środki finansowe

w ramach różnych funduszy pomocowych oraz aktywnie uczestniczy w realizacji projektów związanych z poprawą bezpieczeństwa w ruchu drogowym. Realizacja tych projektów ma na celu stały wzrost bezpieczeństwa w ruchu drogowym, m.in. poprzez efektywniejszy nadzór, podniesienie skuteczności w ściganiu sprawców naruszeń przepisów ruchu drogowego, usprawnienie pracy służb ruchu drogowego w miejscu wypadków drogowych, minimalizowanie konsekwencji wypadków, jak również edukację dzieci i młodzieży w zakresie wychowania komunikacyjnego.

Głównym zadaniem tych przedsięwzięć jest oddziaływanie prewencyjne wobec uczestników ruchu oraz kształtowanie poprawnych zachowań na drodze. Innym aspektem jest ujawnianie i karanie tych osób, które swoim zachowaniem naruszają obowiązujące normy prawne i stanowią zagrożenie dla innych użytkowników dróg.

Jednym z pierwszych tego typu doświadczeń były cztery niżej wymienione projekty zrealizowane w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Transport.

1. Projekt „Wyposażenie Policji w urządzenia do wykrywania środków działających podobnie do alkoholu u kierowców” nr SPOT/2.3.2/85/04.

Łączna wartość projektu: 2 793 770,00 zł, w tym: dofinansowanie w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Transport ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego: 2 095 327,50 zł, współfinansowanie: 698 442,50 zł.

PROJEKTY ZREALIZOWANE W RAMACH SPO TRANSPORT

Projekt obejmował zakup 70 000 urządzeń (narkotestów) do wykrywania środków działających podobnie do alkoholu u kierowców (opiatów, amfetaminy, kokainy, tetrahydrokannabinoli, benzodiazepin).

Celem projektu było:

- ograniczenie przypadków kierowania pojazdami przez osoby, które są po użyciu środków działających podobnie do alkoholu; tym samym z ruchu mieli być wyeliminowani ci kierujący, którzy stanowią zagrożenie dla bezpieczeństwa, i należą do grupy potencjalnych sprawców wypadków drogowych;
- poznanie, na podstawie przeprowadzonych kontroli, skali zjawiska używania przez kierowców środków działających podobnie do alkoholu.

2. Projekt „Doposażenie Policji w urządzenia rejestrujące zachowanie kierowców zamontowane na radiowozach”

nr SPOT/2.3.2/86/04.

Łączna wartość projektu: 1 438 977,80 zł, w tym: dofinansowanie w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Transport ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego: 1 077 732,75 zł, współfinansowanie: 361 245,05 zł.

Projekt obejmował zakup 10 urządzeń rejestrujących zachowanie kierowców, zamontowanych na radiowozach, czyli tzw. wideorejestratorów.

Cele projektu:

- zwiększenie zasięgu oddziaływania prewencyjnego na kierowców;
- podniesienie skuteczności ścigania sprawców naruszeń przepisów ruchu drogowego;
- zmniejszenie liczby śmiertelnych ofiar wypadków drogowych;
- objęcie dynamicznym nadzorem większej liczby odcinków dróg i kierujących pojazdami.

3. Projekt „Rozbudowa Systemu Realizującego SEWIK”

nr SPOT/2.3.2/87/04.

Łączna wartość projektu: 19 982 890,00 zł, w tym: dofinansowanie w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Transport ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego: 14 834 900,22 zł, współfinansowanie: 5 147 989,78 zł.

Projekt obejmował:

- rozbudowę hurtowni danych Krajowego Systemu Informacji Policyjnej (KSIP) i Systemu Wsparcia Informatycznego Służb Ruchu Drogowego (SWRD);
- rozbudowę centralnego zasobu SWRD;
- zakup 2313 Mobilnych Terminali Noszonych.

Cele projektu:

- poprawa efektywności procesu przetwarzania informacji o zdarzeniach w ruchu drogowym;
- ułatwienie analizy i oceny stanu bezpieczeństwa na drogach;
- poprawa bezpieczeństwa na drogach na obszarze Polski;
- przekazywanie dokładniejszych danych dotyczących zdarzeń drogowych, włącznie z podaniem współrzędnych geograficznych miejsca zdarzeń;
- usprawnienie współpracy i wymiany informacji z podmiotami i instytucjami uprawnionymi, takimi jak służby utrzymania dróg, zakłady ubezpieczeniowe itp.;
- podniesienie skuteczności ścigania sprawców naruszeń przepisów ruchu drogowego.

4. Projekt „Wyposażenie jednostek Policji w urządzenia do wykrywania alkoholu w organizmie kierującego”

nr SPOT/2.3.2/88/04.

Łączna wartość projektu: 2 379 000,00 zł, w tym: dofinansowanie w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Transport ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego: 1 784 250,00 zł, współfinansowanie: 594 750,00 zł.

Projekt obejmował zakup 1000 urządzeń do wykrywania alkoholu w organizmie kierującego, czyli tzw. alkotestów.

Cele projektu:

- zwiększenie częstotliwości kontroli trzeźwości;
- zwiększenie liczby ujawnionych kierowców prowadzących pojazd po spożyciu alkoholu;
- wytworzenie w społeczeństwie świadomości nieuchronności kontroli trzeźwości, co w konsekwencji spowoduje spadek liczby osób, które zdecydują się na kierowanie pojazdem po spożyciu alkoholu;
- poznanie, na podstawie przeprowadzonych kontroli, skali zjawiska kierowania pojazdami przez kierowców, którzy wcześniej spożywali alkohol;
- ograniczenie przypadków kierowania pojazdami przez osoby, które są po użyciu alkoholu; tym samym wyeliminowanie kierujących, którzy stanowią zagrożenie dla bezpieczeństwa i należą do grupy potencjalnych sprawców wypadków drogowych.

Łączna wartość ww. projektów wyniosła 26 594 637,80 zł, w tym dofinansowanie w ramach SPOT ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego: 19 792 210,47 zł i współfinansowanie: 6 802 427,33 zł.

Sprzęt zakupiony w ramach powyższych projektów został przekazany do komend wojewódzkich Policji oraz do Komendy Stołecznej Policji.

Sektorowy Program Operacyjny Transport (SPO Transport) był jednym z siedmiu programów operacyjnych osiągających cele Narodowego Planu Rozwoju na lata 2004–2006. Realizacja programu była finansowana z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), wysokość współfinansowania wynosiła do 75% całkowitych kwalifikowalnych kosztów projektu – pozostałe 25% stanowiło wkład własny beneficjenta. W ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Transport dofinansowaniem został objęty między innymi obszar „Bezpieczniejsza infrastruktura drogowa”. Całkowity budżet przeznaczony na wsparcie tej dziedziny w latach 2004–2006 wyniósł 680,3 mln euro. Wśród grona beneficjentów Działania 2.3 – Wdrażanie i monitoring środków poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego – wymieniono Komendę Główną Policji.

Kryteriami koniecznymi do uzyskania dofinansowania były:

- zgodność projektu z krajową polityką poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego (Program GAMBIT 2000);
- wpisanie projektu w zakres Krajowego Programu Poprawy BRD oraz przyczynienie się do realizacji jego założeń i celów;
- zgodność z polityką Wspólnoty dotyczącą poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego (Biała Księga Polityki Transportowej UE).

Kryteriami pożądanymi było:

- przyczynienie się projektu do poprawy stanu brd;
- wpisanie projektu w zakres Europejskiego Programu Działań brd;
- w przypadku kontynuacji projektu po ustaniu finansowania z EFRR cele i zastosowanie projektu zostaną zachowane.

Komenda Główna Policji w ramach Działania 2.3 SPO Transport zgłosiła pięć projektów mających na celu poprawę skuteczności działań prewencyjnych Policji ruchu drogowego. Wnioski zostały opracowane w Generatorze Wniosków, biznesplany przygotowano zgodnie z sugestiami Ministerstwa Infrastruktury.

Obecnie największym źródłem środków zewnętrznych jest Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko (POIS). W roku 2017 KGP rozpoczęła realizację trzeciego już projektu z zakresu bezpieczeństwa w ruchu drogowym w ramach POIS. W ramach nowego przedsięwzięcia pn. „Bezpieczniej na drogach – nowoczesny sprzęt dla polskiej Policji” planowany jest zakup: 600 radiowozów oznakowanych, 140 radiowozów nieoznakowanych z wideorejestratorem, 400 laserowych mierników prędkości z rejestracją obrazu oraz 740 terminali mobilnych stanowiących wyposażenie pojazdów służby ruchu drogowego. Koszt szacunkowy całego projektu to 102 100 000 zł, który w 85% (86 785 000 zł) zostanie sfinansowany z Funduszy Europejskich – w ramach Funduszu Spójności. Pozostałe 15% (15 315 000 zł) będzie współfinansowane z budżetu państwa. Oczekiwany rezultatem całego przedsięwzięcia jest zmniejszenie liczby wypadków drogowych o minimum 5% w obszarze oddziaływania projektu. Dzięki wsparciu Unii Europejskiej, KGP zrealizowała również dwa wcześniejsze projekty w ramach POIS. Pierwszy – pn. „Doposażenie jednostek Policji w specjalistyczny sprzęt służący poprawie bezpieczeństwa w ruchu drogowym na obszarze całego kraju” – o wartości 50 630 249,22 zł, zakończył się w 2011 r. Do jednostek terenowych Policji na terenie całego kraju trafiło wówczas: 18 specjalistycznych pojazdów typu furgon przeznaczonych do działań profilaktyczno-edukacyjnych, 64 specjalistycznych furgonów Ambulans Pogotowia Ruchu Drogowego „APRD”, 120 samochodów osobowych oznakowanych z wideorejestratorami oraz 368 motocykli ciężkich w wersji „RD” wraz z wyposażeniem. Zakup został sfinansowany w 85% z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, co stanowiło wartość 43 035 713,23 zł.

Dwa lata później KGP zakończyła realizację drugiego projektu w ramach POIS – „Techniczne wzmocnienie Policji w zakresie poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym”, i do policjantów z całej Polski trafił kolejny specjalistyczny sprzęt służący poprawie bezpieczeństwa w ruchu drogowym, o całkowitej wartości 19 661 495,39 zł: 75 samochodów osobowych nieoznakowanych z wideorejestratorami, 15 motocykli ciężkich na potrzeby szkoleniowe, 8 pojazdów furgon Ambulans Pogotowia Ruchu Drogowego „APRD” oraz 411 laserowych mierników prędkości. Finansowanie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego wyniosło 6 483 606,98 zł. Ponadto w latach 2012–2016 KGP zrealizowała z powodzeniem nietypowy projekt dotyczący poprawy brd pn. „Bezpieczeństwo w ruchu drogowym”, który był współfinansowany ze środków Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy. Ostateczna wartość projektu wyniosła 17 076 886,74 zł, z czego 85% stanowiło dofinansowanie strony szwajcarskiej. Projekt był nietypowy, ponieważ zakładał realizację kilku różnych działań, np. zakup sprzętu dla Policji, kampanię społeczną, inwestycje infrastrukturalne poprawiające brd, szkolenia, wyjazdy studyjne i działania promocyjne z zakresu brd, które w całości miały przyczynić się do poprawy stanu bezpieczeństwa w ruchu drogowym na terenie realizacji projektu. Dodatkowo projekt był realizowany z udziałem 7 powiatów i partnerów szwajcarskich. Został zakończony 31 grudnia 2016 r. z wielkim sukcesem, a jego zwieńczeniem

Białostocki Uniwersytet Dziecięcy, Białystok

zdj. WRD KWP w Białymstoku

Sprzęt techniki policyjnej – urządzenie TruCam, Radom

zdj. KWP w Radomiu

Wyjazd studyjny, kontrola drogowa, Szwajcaria

zdj. Archiwum BF KGP

Wizyta w siedzibie policji kantonu Zurych

zdj. Archiwum BF KGP

PROJEKT W RAMACH SZWAJCARSKO-POLSKIEGO PROGRAMU WSPÓŁPRACY

było spotkanie zamykające projekt, zorganizowane przez Ministerstwo Rozwoju, we współpracy z KGP, na Stadionie Narodowym w Warszawie. Dodatkowo wszystkie jednostki Policji szezebla wojewódzkiego otrzymały zakupione w ramach SPPW zestawy do prowadzenia zajęć z profilaktyki brd.

Powodem realizacji projektu była duża liczba wypadków drogowych na drogach powiatowych w stosunku do liczby mieszkańców zamieszkujących na terenie m.in. województw podlaskiego, lubuskiego oraz mazowieckiego. Dotyczyło to m.in. siedmiu powiatów (woj. podlaskie – siemiatycki, suwalski, wysokomazowiecki; woj. lubuskie – sulęciński, międzyrzeczki, strzelecko-drezdenecki; woj. mazowieckie – wyszkowski), wytypowanych na podstawie statystyk wypadkowych Biura Ruchu Drogowego Komendy Głównej Policji.

Działania przygotowawcze związane z realizacją projektu rozpoczęły się w 2011 r. Dzięki wspólnym wysiłkom pracowników i funkcjonariuszy Komendy Głównej Policji w lipcu 2012 r. doszło do podpisania Porozumienia ws. Realizacji Projektu KIK 76 „Bezpieczeństwo w ruchu drogowym”. Jednak, aby uzyskać ten efekt, od września 2011 r. do kwietnia 2012 r. strona polska przygotowała kilka wersji Kompletniej Propozycji Projektu, która pod koniec kwietnia 2013 r. została zatwierdzona przez stronę szwajcarską. Należy dodać, że ostateczny kształt projektu był konsultowany z ekspertami szwajcarskimi, a przedstawiciele KGP w lutym 2012 r. brali udział w wizycie studyjnej zorganizowanej w tym celu w Szwajcarii.

Wybrane do udziału w projekcie powiaty zostały wskazane przez Biuro Ruchu Drogowego Komendy Głównej Policji na podstawie wskaźnika zagrożenia wypadkami drogowymi na drogach powiatowych na terenie województw podlaskiego, lubuskiego i mazowieckiego. Wskaźnik zagrożenia został określony na podstawie liczby wypadków drogowych zaistniałych na drogach powiatowych w okresie od 1 stycznia 2009 r. do 1 listopada 2011 r. w odniesieniu do liczby mieszkańców w danym powiecie. Zakres działań realizowanych w powiatach dotyczył wykonania inwestycji poprawiających bezpieczeństwo w ruchu drogowym. Katalog zadań był otwarty. Wszystkie inwestycje podlegały opiniowaniu przez właściwe jednostki Policji. Ponadto wszystkie projekty zostały zaprezentowane stronie szwajcarskiej podczas wizyt studyjnych przedstawicieli Polski w Szwajcarii i strony szwajcarskiej w Polsce. Projekt był realizowany na terenie całego kraju, ze szczególnym uwzględnieniem trzech województw: podlaskiego, lubuskiego i mazowieckiego.

Głównym celem projektu była poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym, m.in. wśród najbardziej zagrożonych grup uczestników ruchu drogowego, tj. kierujących jednoślądami, osób starszych i pieszych.

Harmonogram projektu i poszczególne zadania były ze sobą skorelowane, a podejmowane działania w ramach projektu były komplementarne. Działania przygotowawcze prowadzono w III i IV kwartale 2012 r. i I kwartale 2013 r. Obejmowały przygotowanie przetargów dla poszczególnych zadań projektu oraz produkcję materiałów, które były wykorzystane w kampanii społecznej. Następnie w lutym i w marcu 2013 r. oraz w maju 2014 r. odbyły się wizyty przedstawicieli Polski w Szwajcarii, podczas których m.in. zostały przedstawione do konsultacji propozycje inwestycji w wybranych powiatach. Kolejnym etapem projektu był rozpoczęty we wrześniu 2013 r. w województwie podlaskim, a w październiku w województwie lubuskim cykl 13 szkoleń dla przedstawicieli Policji, organizacji pozarządowych i jednostek samorządu terytorialnego z najbardziej niebezpiecznych pod względem wypadków drogowych rejonów

Polski. Celem warsztatów była wymiana doświadczeń między przedstawicielami instytucji samorządowych, organizacji pozarządowych a Policją ruchu drogowego. W pierwszej edycji szkolenia, w obu województwach wzięli udział przedstawiciele Szwajcarii, którzy podzielili się doświadczeniem i wiedzą na temat bezpieczeństwa w ruchu drogowym z uczestnikami szkolenia. Podsumowaniem projektu były wizyty studyjne przedstawicieli Szwajcarii w jednostkach samorządu terytorialnego, w których do końca sierpnia 2015 r. zostały zrealizowane inwestycje poprawiające bezpieczeństwo w ruchu drogowym. Katalog inwestycji przewidzianych do przeprowadzenia na terenie powiatów był otwarty i zależny od potrzeb oraz zagrożeń drogowych występujących na danym obszarze. W ramach całego projektu zrealizowano 50 inwestycji poprawiających bezpieczeństwo w ruchu drogowym. Dodatkowo w ramach projektu zostało zakupionych 19 nieoznakowanych pojazdów policyjnych z wyposażeniem i wideorejestratorem, które są wykorzystywane w służbie w jednostkach Policji na terenie województw podlaskiego, lubuskiego i mazowieckiego, a także do szkolenia policjantów ruchu drogowego. W celu wzmocnienia działań projektu, w roku 2013, 2014 i 2015 została przeprowadzona ogólnopolska kampania społeczna – „Kieruj się rozsądkiem”, ze szczególnym naciskiem na odbiorców zamieszkujących trzy biorące udział w projekcie województwa. Działania promocyjne obejmowały różnego rodzaju aktywności współfinansowane ze środków projektu, ich liczba przekroczyła 50 w ciągu 3 ostatnich lat. Dzięki projektowi zakupiono także sprzęt do prowadzenia zajęć profilaktycznych z zakresu brd dla 15 jednostek Policji, który jest również wykorzystywany do promocji projektu i SPPW.

Każdy z ww. projektów odcisnął realne piętno na „polskiej drogówce”. Policjanci mogli użyć zakupionych w ramach projektu samochodów, różnego rodzaju urządzeń, wykorzystając wiedzę nabytą podczas zorganizowanych szkoleń i wyjazdów studyjnych – zarówno podczas służby, jak i w trakcie szkoleń. Należy podkreślić, że realizacja każdego z tych projektów to wysiłek zespołowy, a do osiągnięcia zamierzonych efektów potrzeba pracy wielu osób, także użytkowników końcowych, o których osoby przygotowujące i wykonujące projekt zawsze pamiętają.

Summary

Finding financing from the aid funds by the Police to improve safety in road traffic

The articles presents how to prepare and manage projects concerning road traffic safety, which exert influence on the entire police force, implemented with use of external funds (extra budgetary funds). People are not aware that traffic accidents are a category of crimes that causes the highest number of people killed and wounded. Police as the body responsible for safety and order of road traffic and the management and control of traffic, take many actions, the aim of which is to improve a situation on Polish roads. Police take opportunity to finance various actions from aid funds in order to cover the purchase of equipment, training courses, public campaigns and international cooperation. Over recent years, Police have used financial aids from Sectoral Operational Programme for Transport, Infrastructure and Environment Operational Programme, Swiss-Polish Cooperation Programme, Bilateral Cooperation Fund of Norwegian Financial Mechanism and European Economic Area.

Tłumaczenie: Joanna Łaszyn, WP